**Valtiovarainministeriö** NEUVOSTORAPORTTI VM2020-00287

EUS Ikonen Susanna(VM), Järvenpää Soila(VM) 10.06.2020

Asia
**Valtiovarainministereiden epävirallinen videokokous (ECOFIN) 9.6.2020**

Kokous
Valtiovarainministereiden epävirallinen videokokous 9.6.2020

**Valtiovarainministerit kokoontuivat epäviralliseen videoneuvotteluun keskustelemaan komission ehdottamasta talouden elpymispaketista ja eurooppalaisesta ohjausjaksosta.**

**Komissio esitteli elpymispaketin, jonka jälkeen siitä käytiin pitkä keskustelu, lähes kaikki ministerit ottivat siihen kantaa. Erityisesti esitystä elpymis- ja palautumistukivälineeksi kommentoitiin paljon. Ecofin-neuvosto ei tee pakettiin liittyen päätöksiä.**

**Toisessa asiakohdassa puheenjohtaja selosti eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten käsittelyä.**

## 1. Komission ehdotukset Euroopan elpymissuunnitelmaksi

Komissio esitteli elpymispakettia, jonka se on antanut Eurooppa-neuvoston toimeksiannon mukaisesti ja tehnyt tarveanalyysin. Analyysi näyttää merkittäviä elvytystarpeita vuonna 2020, ja komissio katsoo, että paketti on oikeasuhtainen tästä näkökulmasta. Monivuotiset rahoituskehykset vuosille 2021-27 ja esitetty elpymisväline tarjoaisivat rahoitusta yhteensä 1850 miljardia euroa. Tämä tulee jo sovitun 540 mrd. euron paketin päälle.

Komissio esitteli erityisesti elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF) todeten sen olevan paketin tärkein väline. Elpymis- ja palautumistukiväline olisi keskipitkän ja pitkän aikavälin väline, lyhyellä aikavälillä olisi muut välineet. Siinä olisi myös yhteys eurooppalaiseen ohjausjaksoon, jossa ovat esillä maakohtaiset haasteet sekä sosiaalinen ulottuvuus. Komissio korosti myös vihreää ja digitaalista siirtymää.

Komissio odottaa lainsäätäjiltä nopeaa toimintaa asetuksen käsittelyssä ja kannusti jokaista jäsenmaata laatimaan nopeasti elpymissuunnitelman, jonka voisi toimittaa komissiolle jo tämän vuoden lokakuussa, jotta tuen jakamiseen päästään nopeasti ensi vuoden alussa.

Komissio esitteli lyhyesti myös vakavaraisuustukivälineen sekä uuden esityksen InvestEUsta.

Euroopan keskuspankki (EKP) suhtautui komission ehdottamaan pakettiin myönteisesti ja katsoi, että se vastaa tilanteeseen sopivalla tavalla. EKP toivoi nopeaa hyväksymistä ja katsoo vakavaraisuustukivälineen olevan myös tärkeä osa.

Euroopan investointipankki (EIP) katsoo, että komission elpymissuunnitelman pitäisi tarjota eurooppalaista lisäarvoa, olla riittävän iso, nopea ja joustava. EIP on tyytyväinen sille monivuotisen rahoituskehyksen kautta kaavailtuun rooliin. Alustavan arvionsa mukaan pankki ei pysty panemaan täytäntöön sitä, mitä nyt on käsiteltävänä, vaan tarvitsisi lisää pääomaa. EIP:n mukaan perustettavaksi sovittu takausrahasto olisi käytössä kesäkuun loppuun mennessä.

Talous- ja rahoituskomitean (EFC) keskusteluissa oli puolestaan kiinnitetty huomiota mm. pakettiin kokonaisuutena, avustusten muotoon, oikeudellisiin näkökohtiin ja paketin kokoon. Lisäksi komitea on käynyt läpi mm. tarvearviota, elpymis- ja palautumistukivälinettä, sen yhteyttä ohjausjaksoon, euroalueen erityisroolia sekä tuen kriteerejä.

Käytiin laaja keskustelukierros, josta keskeisimpiä näkemyksiä olivat mm.:

Saksan mukaan talouksen sulkeminen on aiheuttanut erityistilanteen, ja nyt on tarpeen aloittaa elvyttäminen myös EU-tasolla. Avustuksia tarvitaan tässä tilanteessa, koska monet jäsenvaltiot velkaantuvat kriisissä paljon riippumatta lähtötasosta. On fiksumpaa tukea taloutta merkittävästi avustuksilla. Elpymisvälineen pitäisi olla lyhytaikaisempi. Rahaa olisi käytettävä vuosina 2020-21, ei myöhemmin. Takaisinmaksun pitäisi alkaa jo seuraavan kehyksen aikana. Saksan mukaan tuen kohteen pitää liittyä tiukasti koronaviruksen aiheuttamiin vaikutuksiin, ei muihin kohteisiin. Pitäisi olla kyse investoinneista ja uudistuksista. Keskustelua määrärahojen jakamisesta pitää jatkaa ja yhteys kriisiin on oltava selkeä; käytettävä siellä, missä kriisi ollut pahin. Vakavaraisuustukiväline ei ole tarpeellinen, eikä tuen jakamiseen olisi sopivaa instituutiota. Saksa toivoi keskusteluista ripeitä.

Ranska piti tärkeänä että, että paketista päästäisiin sopuun. Tavoitteena pitää olla vahva elpyminen, tärkeä tuki sisämarkkinoille. Elpymistä on tuettava mahdollisimman pian ja keskityttävä kahteen seuraavaan vuoteen. On tärkeää päästä sopimukseen heinäkuussa, jotta kansalliset elpymissuunnitelmat voidaan tehdä syksyllä. On tärkeää tukea lyhyen aikavälin investointeja ja uudistuksia, paino vihreällä ja digitaalisella siirtymällä. Ranskan mukaan elpymisvälineeseen tarvitaan myös erillinen euroalue-ominaisuus. Viitaten monivuotiseen rahoituskehykseen, Ranska katsoo, että tarvitsemme nykyaikaista budjettia ja uusia omia varoja.

Viro kiinnittää huomiota ehdotuksen oikeudellisiin näkökohtiin ja katsoo, että esityksen yhdenmukaisuudesta tarvitaan riippumaton analyysi. Elpymissuunnitelman myötä tehtäisiin niin suuria muutoksia unioniin, ettei niihin olisi poliittista mandaattia äänestäjiltä. On myös päätettävä, miten maksaa lainat takaisin. Nämä kysymykset pitäisi ratkaista ennen kuin keskustellaan määrärahojen kohdentamisesta ja tai ehdollisuudesta. Viro ei ole vakuuttunut elpymispaketista.

Alankomaat katsoo, ettei komission laatima arvio avun tarpeista täysin vastannut odotuksia ja myös ihmetteli yhteyttä tarveanalyysin ja ehdotetun tuen välillä. Tuki ei kohdistu eniten kriisistä eniten kärsineille maille. Tämä näkökulma toistui useissa muissakin puheenvuoroissa. Välineen hallinnossa ohjausjakson roolin pitää olla merkittävä, pitää olla yhteys uudistusten tekemiseen. Talouden kestävyyden parantamiseksi jäsenvaltioilla on suuri vastuu talouksiensa kasvua edistävien uudistusten edistämisessä. Alankomaat painottaa rakenneuudistusten roolia. Esitetty paketti on liian suuri ja se on sovittava yhdessä monivuotisen rahoituskehyksen kanssa.

Espanja kertoi yhtyvänsä komission analyysiin tarpeista, ja huomautti, että ehdotetun välineen koko on tämän tarveanalyysin osoittaman määrän alalaidassa. Esitetyt välineet ovat hyödyllisiä, investointeja

tulevaisuuteen. Vakavaraisuusväline korjaa sisämarkkinoita ja kohentaa yritysten yhtäläisiä toimintaedellytyksiä. Välineistä on sovittava neuvostossa pian.

Suomen puheenvuorossa todettiin mm., että paketin hyväksyminen edellyttää parlamentin tarkastelua. Suomi suhtautuu rakentavasti keskusteluihin. On tärkeää, että varat käytetään viisaasti nopean ja kestävän elpymisen käynnistämiseksi. Kansallisesti on tehty toimenpiteitä muun muassa mittava lisätalousarvio, jonka takia velkasuhde tulee kasvamaan. On myös tärkeää tehdä rakenteellisia uudistuksia, ei pelkästään investointeja. Yksityiset investoinnit ovat vähentyneet rajusti, joten tuki investoinneille on tärkeä.

Italia katsoo, että käsillä on kompromissi, joskin elpymisvälineen koko pitäisi olla suurempi. Se epäilee, että kaikki eivät ymmärrä tarpeita, kuten sisämarkkinoiden edistämistä ja koheesiota. Italia oli tyytyväinen siihen, että rahoitetaan investointeja tulevaan ja innovaatioihin. Näillä vastataan tulevaisuuden tarpeisiin. Italia pitää avustusmuotoa tärkeänä.

Ruotsin mielestä esitys ei ole kovin hyvin kohdennettu. Varojen kohdentaminen tehdään taaksepäin katsovasti, sillä ei ole yhteyttä kriisiin. Ruotsi katsoo myös, että jos tuki kohdennettaisiin vain kriisistä pahiten kärsineille maille, sen kokoa voitaisiin huomattavasti pienentää. Sen olisi myös oltava yhteydessä maakohtaisiin suosituksiin ja vakaus- ja kasvusopimukseen. Elpymisvälineen keston pitäisi myös olla lyhyempi. Lisäksi Ruotsi sanoi ”ei” lainarahojen käyttämiseen avustuksiin.

Tanska painottaa solidaarisuuden tärkeyttä, ketään ei saisi jättää jälkeen. Mutta solidaarisuus ja vastuu kulkevat käsi kädessä. Tanska katsoo, että paketissa täytyy vielä löytää oikea tasapaino. Lainojen tulisi olla ensisijainen muoto. Jos komissio lainaisi varat markkinoilta ja nämä käytettäisiin kulutukseen, siinä olisi poliittisia, taloudellisia ja oikeudellisia ongelmia. Välineen pitää olla väliaikainen, ja sen ehdotettu koko on liian iso. Välineen pitää päättyä vuoden 2022 lopussa ja kokoa pienennettävä vastaavasti. Välineellä on nopeutettava vihreää siirtymää ja tuettava syrjimättömyyttä ja perusoikeuksia.

Itävalta tuki Alankomaiden, Tanskan ja Ruotsin kommentteja. Itävalta kiinnitti huomiota muutamiin perustamissopimukseen liittyviin ongelmiin, ja avustusmuotoon. Se katsoo, ettei uudet omat varat ole täysin vakuuttavia. Itävalta pitää kompromissin ehtona sitä, että samalla on vahvistettava vakaus - ja kasvusopimusta ja eurooppalaista ohjausjaksoa niin, että jäsenmaiden velkatasot ovat kestävällä tasolla sinä päivänä, kun seuraava kriisi saapuu. Tällöin vältettäisiin uusien tukipakettien rakentaminen.

Pj kiitteli käytyä keskustelua ja kertoi työn jatkuvan neuvostossa.

## 2. Eurooppalainen ohjausjakso

Komissio kertoi puheenvuorossaan, että tämän vuoden maakohtaiset suositukset muun muassa suojelevat työpaikkoja ja yritysten vakavaraisuutta. Siirryttäessä elpymiseen, on varmistettava osallistava elpyminen, sekä vihreä ja digitaalinen siirtymä. Julkisen talouden kestävyyden arvioon vaikuttaa keväällä aktivoitu yleinen joustolauseke, vuonna 2020 alijäämät kasvavat tuntuvasti. Tästä syystä komissio on laatinut SEUT 126 artiklan 3 kohdan mukaan raportit ja normaalioloissa näillä alijäämäluvuilla lähes kaikki jäsenvaltiot olisivat joutumassa liiallisen alijäämän menettelyyn. Poikkeukselliset olosuhteet huomioiden menettelyjä ei kuitenkaan avata. Komissio kuitenkin korosti keskipitkän aikavälin kestävyyden merkitystä, ja asiaan palataan syksyllä. Komissio kannustaa tekemään taloutta tukevia toimia kaikissa jäsenmaissa.

Talous- ja rahoituskomitean (EFC) puheenjohtajan mukaan komiteassa on päädytty laajaan yhteisymmärrykseen kaikista maakohtaisista suosituksista.

Unkari ja Puola kritisoivat saamiaan suosituksia, mutta puheenjohtaja katsoi, että niillä on laaja tuki. Suositukset hyväksytään kirjallisessa menettelyssä.

Suomen edustajat
Valtiovarainministeri Matti Vanhanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

---

Asiasanat
**Hoitaa** **VM**

Tiedoksi

---